

Datum: 5.11.2024.

Broj: 02-06-1016

NOVI ZAKON O VSTV NA RASKRSNICI IZMEĐU STRUKE I POLITIKE

Sarajevo, 5. novembar 2024. godine – Stručna javnost je nezadovoljna sadržajem Nacrta zakona o VSTV-u ali i samim procesom njegove izrade koji je tekao netransparentno, bez učešća javnosti i predstavnika pravosuđa i uz zabrinjavajući stepen uticaja izvršne vlasti u kreiranju jednog od najvažnijih reformskih zakona u procesu EU integracija Bosne i Hercegovine.

Nacrt novog Zakona o VSTV-u ne sadrži jasne kriterije za odabir članova Vijeća čije imenovanje je i dalje podložno uticajima uz obavezu poštovanja etičkih kvota umjesto kvalifikacija kandidata, što sve ostavlja prostor za imenovanja koja mogu narušiti integritet i nezavisnost pravosudnog sistema.

Osim toga, novi Zakon o VSTV-u, čiji tekst je sačinila Radna grupa, a priredilo Ministarstvo pravde, sadrži mnoge manjkavosti koje se ogledaju u nedovoljno preciznim odredbama o sprečavanju sukoba interesa, prijave i provjere imovine i, dok su sastav Vijeća i komisija za imenovanja takođe problematični, poruka je okruglog stola „*Novi Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću: Raskrsnica između struke i politike*“ koji je održan u Sarajevu.

„*Od izuzetne je važnosti da se Ministarstvo pravde BiH očituje o komentarima i preporukama na nacrt zakona koje su uložila strukovna udruženja i predstavnici civilnog društva kako bi znali da li su iste uvažene od strane Radne grupe za izradu Zakona*“ naveo je sudija Goran Nezirović, iznoseći preporuke i zapažanje Zajedničkog koordinacionog tijela sudija i tužilaca na tekst prijedloga Zakona.

Stavljanje fokusa na kompetentnost i mjerljive kriterijume stručnosti, nasuprot etničkoj pripadnosti ili regionalnoj zastupljenosti prilikom imenovanja sudija i tužilaca takođe su neke od preporuka Venecijanske komisije i EU koje nisu uvažene prilikom izrade novog prijedloga zakona.

„*Uočene su mnoge manjkavosti koje se odnose na nedovoljno precizne odredbe o kriterijumima za izbor članova Vijeća, proces imenovanja sudija i tužilaca, sprečavanju sukoba interesa, provjeru imovine*“ rekla je Ivana Korajlić, izvršni direktor TI BiH komentarišući prednacrt novog Zakona o VSTV-u ističući da se ne smije dopustiti da se ostavlja prostor za različita tumačenja, već se mora iskoristiti prilika da se propiše jasan sistem odgovornosti, ali i visoki kriterijumi za imenovanje, ocjenjivanje i integritet sudija i tužilaca.

Transparency International u Bosni i Hercegovini je, u saradnji sa Zajedničkim koordinacionim tijelom sudija i tužilaca Bosne i Hercegovine, organizovao okrugli stol na kom su predstavnici pravosuđa, stručna javnost i nevladine organizacije iznijeli komentare i analize predloženog zakonskog rješenja koje u sadašnjoj formi sadrži mnoge nedostatke.

TI BiH je ovom prilikom apelovao na donosioce odluka da suštinski unaprijede nacrt u skladu sa preporukama Venecijanske komisije, ali i stručne javnosti u BiH, posebno kada je riječ o kriterijumima za izbor članova VSTV, transparentnosti i meritornosti u procesu imenovanja sudija i tužilaca.

Ponovljena je zabrinutost da Prijedlog zakona ne definiše način imenovanja članova komisija niti mehanizme testiranja kandidata za pravosudne funkcije što ostavlja prostor za manipulacije procesom imenovanja dok je za definisanje mnogih ključnih pitanja predviđeno donošenje podzakonskih akata, što umanjuje kvalitet konačnog rješenja i dodatno isključuje javnost i struku iz procesa definisanja odredbi za smanjenje neprimjerenih uticaja i nepravilnosti.

Zakon o VSTV-u je jedan od ključnih reformskih zakona, od kojeg zavisi kompletno funkcionisanje pravosuđa, a samim tim i funkcionisanje društva u cjelini, te zahtjeva temeljan i sistemski pristup. Zbog toga je neophodno spriječiti usvajanje neadekvatnih i krnjih zakonskih rješenja čije posljedice mogu biti dalekosežne, dok se postavlja pitanje istinske posvećenosti sprovođenju suštinskih reformi neophodnih za uspostavljanje minimuma odgovornosti i vladavine prava u BiH.